

Zondag 2 Augustus 2020

Ps 121

Kunstenaar: Ruud Bartlema, Soest

De vijftien psalmen (120-134) worden bedevaartslieiders of pelgrimslieiders genoemd. Van het Latijn *gradus*, voor een stap worden ze ook “graduale psalmen” genoemd. De pelgrimsreis gaat stap voor stap naar de bestemming. Er zijn geen “shortcuts”. In het Duits heten ze *Heimkehrlieder*, liederen gezongen onderweg, terug naar huis uit ballingschap in een vreemd land. In het Engels heten ze ook *songs of ascent* – klimmen, omhoog gaan, opstijgen. Letterlijk klimmen naar hoogliggend Jeruzalem, de stad van vrede (“salem” van de stam *sjaloom*, vrede) om thuis te komen bij God in de tempel. Figuurlijk gezien stijgen de gebeden op naar God. Zingende bereidden de pelgrims zich voor op de ontmoeting met God.

Aansteken van de Christus kaars

Aanvangswoord

Ps 124, 128

Onze hulp is in de naam van de Heer
Die hemel en aarde gemaakt heeft.
Gelukkig ieder die ontzag heeft voor de Heer
En de weg gaat die God wijst.

Lezing **Psalm 121**

¹ *Een pelgrimslied.*

Ik kijk omhoog naar de bergen.
Daar zal mijn hulp vandaan komen.
² Mijn hulp komt van de Heer,
die de hemel en de aarde heeft gemaakt.
³ Hij zal ervoor zorgen dat je niets overkomt.
Je Beschermers slaapt nooit.
⁴ De Beschermers van Israël rust niet en slaapt niet.
Hij let altijd op.
⁵ Net als je schaduw is de Heer altijd heel dicht bij je.
Hij zal je altijd beschermen.
⁶ Overdag zal de zon je niet steken,
's nachts zal de maan je geen kwaad doen.

⁷ Tegen elk kwaad zal de Heer je beschermen.

Hij bewaart je leven.

⁸ De Heer zal je beschermen

waar je ook bent, waar je ook gaat,

nu en voor altijd.

Gedachte

Dit jaar reizen we niet. We blijven thuis. Op BVN zien we hoe KLM zit in een crisis van ongekende omvang. Duizende arbeidsplaatsen zijn weg, want 95% van de passagieren zijn er niet meer. De weg naar herstel zal lang zijn en onzeker, zeggen ze.

Een collega en zijn vrouw keken er heel erg naar uit om dit jaar de grote pelgrimsreis naar Santiago de Compostela, “een van de belangrijkste bedevaartsplaatsen van Europa”, mee te maken. Men wandelt 15 km per dag op de beroemde Jacobsroute naar de stad waar men zegt dat het graf van de apostel Jacobus zich bevindt. De route voert langs vele heiligdommen en eeuwenoude kerken. Bezinning en stilte staan centraal. Het “onderweg zijn”, luidt de reclame, “is net zo belangrijk als aankomen. Iedere dag is er een meditatie.”

Geen pelgrimsreizen naar bedevaartsplaatsen dit jaar. Maar één pelgrimsreis gaat door: de levensreis. Die komt niet tot stilstand. Integendeel, met de uitdagingen en onzekerheden van deze tijden waarin we ons bevinden, vraagt de levensreis nu juist heel veel aandacht. Want het leven rolt niet gewoon door. “Normaal” bestaat niet meer. Elke stap op de weg vraagt bezinning: Hoe willen we dit aan? Hoe doen we dat? We moeten alles opnieuw bedenken en besluiten hoe we dit (anders) gaan doen.

We zijn allen onderweg op de levensreis. Als gelovigen is het méér dan een reis van het begin van het leven tot het einde. Dit is een pelgrimsreis, een bedevaartsreis. We reizen naar de bestemming die God voor ons heeft. Op de weg is God tegelijk onze reisgenoot en onze eindbestemming. God reist met ons mee en bij God komen we thuis.

De 15 pelgrimspsalmen zijn liederen en gebeden voor onderweg. De pelgrims van toen reisden niet in stilte. Ze zongen en baden. De liederen en gebeden laten de kwetsbaarheid van het leven zien. Het is een reis met allerlei uitdagingen, vragen en ervaringen. De psalmen leren ons hoe te bidden, waarop te hopen en hoe te leven. Ze begeleiden op onze pelgrimsreis. Om tot bezinning te komen. Om weer enthousiast te worden. Om de kern van ons geloof te hervinden. Om op de goede weg te blijven. Om als pelgrims onderweg dienstbaar te zijn en in dienstbaarheid te blijven groeien. Ze spreken van nederigheid, berouw, vreugde, lachen, zegen, vergeving. Kernwoorden zijn: “geborgen”, “bezield”, “mislukking”, “verontwaardigd”, “schuldig”, “gerust”. De psalmen bieden geen oplossingen, maar geven wel zicht op een uitweg, op licht aan het einde van de tunnel.

Op weg gaan betekent altijd om ook iets achter te laten. Op de pelgrimsreis, zegt Psalm 120, moeten we de leugens achter ons laten en ons uitstrekken naar wat waar is en waarde heeft. De leugens van onze tijd: “Je bent wat je doet”, “Je moet succes hebben”, “Jij bent niet goed genoeg, met dít product wordt je beter”, “Leef vanuit je eigen kracht”. Laten we de leugens achter, zoeken we onderweg naar waarheid en echtheid voor ons leven. Als pelgrims leren we om ontvankelijk voor God en afhankelijk van God te leven en te reizen (Ps

127). We zijn van God. We zijn onderweg met God. We zijn onderweg naar God toe. Verlicht dit weten de weg, zien we ook ons dagelijkse bestaan in een ander licht.

Sommige reizen door het leven met snelheid, haast, oppervlakkigheid, zonder oog voor de ander en de omgeving. De pelgrimsweg staat voor: onthaasten, tot rust komen, oog hebben voor details, menselijke ontmoetingen. De Pelgrimspsalmen helpen om op de weg je spiritualiteit in te oefenen, even tot bezinning te komen.

Onderweg zegenen wij God en zingen Gods lof. Onderweg ontvangen we Gods zegen en willen anderen tot een zegen zijn (Ps 134). Zegeningen zijn: ons geloof en vertrouwen in God, de kracht die wij ontvangen voor de reis, de vriendschap van God en mensen, van onze reisgenoten, de bescherming van God onderweg.

Ieders leven is een onderweg-zijn. Steeds weer is er een nieuwe fase. We laten achter wat was en groeien verder naar iets nieuws. We vragen ons aldoor af: Wat heb je nodig voor de reis? Met wie ga je op weg, of ga je alleen? Zijn er plekken waar je onderweg even kunt uitrusten? Wat is je bestemming?

God zelf is een God-onder-weg, een dynamische kracht, geestkracht. Wij worden elke keer opnieuw uitgenodigd om met God mee te gaan. God gaat voor ons uit. Van God ontdekken we af en toe een spoor in ons leven. Pelgrimspsalmen zingen over het geloof als “de weg van God volgen”, “de wegen van de Heer zoeken”. Weg, pad, spoor.

De levensreis van gelovigen gaat niet alleen om de bestemming: om er al te zijn, om het al te weten of al bereikt te hebben. Zegt het Duits heel mooi: *Der Weg ist das Ziel*. De weg is het doel. Het onderweg zijn is wat ons maakt tot pelgrims. Pelgrim zijn gaat om de manier waarop we met de vragen van het leven omgaan. Een pelgrim kiest bewust: Waar laat ik me door leiden? Waar richt ik mij op? Wat is het heilige waarnaar ik onderweg ben?

Geloven is blijven verwachten, blijven zoeken, blijven zien naar de bestemming. Er zijn vele wegen: breed en smal, doodlopend, snelwegen waar alles voorbij raast, gebaande wegen, of wegen door de woestijnen van het harde leven.

Het op-weg-zijn begint met een *verlangen*. Je mist iets, je zoekt iets. God, jezelf, de ander, moed, inspiratie. Verlangen zet in beweging. Het verlangen naar heil en heel-making, na de voltooiing, of het koninkrijk van God dat soms, even doorbreekt hier en nu. Om een glimpje daarvan te kunnen zien.

Het op-weg-zijn gaat om *ontmoeting*: met God, met jezelf en met de ander onderweg. Het is open staan voor de ander, open voor het onbekende, open voor de toekomst.

Het op-weg-zijn gaat om de *heelheid* van het leven, de nabijheid van God. Voor de pelgrims van Israël was dat in de tempel in Jeruzalem, de stad van *sjaloom*. Daar woont God tussen de mensen. Daar is de plek waar dat hele breekbare leven met alles daarin gevuld mag worden met God “die leven is en leven doet”.

Een weg met God. Een weg, hoe nomadisch en door wat voor woestijnen ook, die uiteindelijk naar vrede leidt.

Gedicht *Nog één rivier* Matthijn Buwalda

Ik ben een vrouw met een bestemming
En al jaren onderweg
Om me heen lopen de mensen
Aan wie ik mij heb gehecht
Mijn woestijn kent stroken asfalt
Neonlichten en vertier
Kijk ons leven of we God zijn
Tot we staan voor de rivier
Want elke stap die brengt ons dichter
Bij de grote oversteek
Iedereen gaat als het tijd is
Iedereen moet hier doorheen
Bij elk afscheid op de oever
Loop ik met wie blijven terug
Met de tranen in mijn ogen
Maar de hoop steeds in mijn rug
Want ik weet
Nog één rivier
Nog één rivier
Nog één rivier
En dan ben ik thuis.

Zegen Ps 134

Zegen de Heer, u allen
die de dienst van de Heer verricht
en in het huis van de Heer staat.
Hef uw handen op naar het heiligdom
en zegen de Heer.
Moge uit Sion de Heer u zegenen,
die hemel en aarde gemaakt heeft.